

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 29. september 2026

Sag 91/2025

(1. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

A

(advokat Erbil Kaya, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Sønderborg den 6. november 2024 (A7-2983/2024) og af Vestre Landsrets 3. afdeling den 24. juni 2025 (V.L. S-2189-24).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Kurt Rasmussen, Peter Mørk Thomsen og Søren Horsbøl Jensen.

Påstande

Dommen er anket af A med påstand om frifindelse, således at hun ikke frakendes sin danske indfødsret.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Anbringender

A har anført navnlig, at anklagemyndigheden ikke har bevist, at hun på ansøgnings- eller erhvervelsestidspunktet havde det fornødne forsæt til at afgive urigtige oplysninger eller fortie relevante oplysninger efter indfødsretslovens § 8 A, stk. 1.

Den efterfølgende straffedom fra 2017 kan ikke i sig selv føre til, at det anses for bevist, at hun allerede i 2013 og 2015 vidste eller måtte formode, at hendes adfærd udgjorde kriminelle forhold, som hun havde pligt til at oplyse om.

Anklagemyndigheden har endvidere ikke bevist, at et eventuelt svigagtigt forhold var bestemmende for hendes erhvervelse af dansk indfødsret.

Ved bedømmelsen af forsæt skal endvidere iagttages de krav, der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 2, og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, således at hun ikke ved afgørelsen af frakendelsessagen tillægges strafferetlig skyld ud over, hvad der er fastslået ved den afsluttede straffesag.

En frakendelse vil under alle omstændigheder være uproportional.

Ved proportionalitetsvurderingen skal der lægges vægt på navnlig, at hun har opholdt sig mere end 25 år i Danmark, at hendes tre voksne børn bor her i landet, og at der er forløbet betydelig tid siden erhvervelsen af dansk indfødsret. Det skal desuden tillægges væsentlig vægt, at hun før erhvervelsen af dansk indfødsret var registreret som statsløs, og at en frakendelse, hvorved hun på ny bliver statsløs, derfor vil udgøre et særligt alvorligt indgreb.

Der skal tillige tages hensyn til, at tabet af dansk indfødsret samtidig indebærer tab af unionsborgerskabet.

Efter en samlet afvejning vil frakendelsen være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at betingelserne i indfødsretslovens § 8 A, stk. 1, for at frakende A dansk indfødsret er opfyldt.

A gjorde sig over en længere årrække skyldig i grov vold efter straffelovens § 245, stk. 1, og medvirken hertil begået i forening med sin ægtefælle mod deres fælles mindreårige datter. Volden blev udøvet såvel forud for ansøgningen om dansk indfødsret som i tiden frem til tildelingen af dansk indfødsret og i en periode herefter.

Den begåede vold indebar, at hun ikke opfyldte betingelserne for at blive tildelt dansk indfødsret. Dette oplyste hun imidlertid ikke om til det relevante ministerium, hverken i ansøgningen eller efterfølgende, selv om hun havde pligt hertil.

Fortielsen var bestemmende for, at A uberettiget blev tildelt indfødsret ved lov, idet hun ikke ville være blevet optaget eller forblevet på lovforslaget, hvis hun havde oplyst om volden.

En proportionalitetsvurdering efter Menneskerettighedskonventionens artikel 8 og EU-retten giver ikke grundlag for at fravige udgangspunktet om, at hun skal frakendes dansk indfødsret.

A må antages at kunne generhverve sin tidligere opholdstilladelse i Danmark, og frakendelse af dansk indfødsret vil derfor ikke have betydning for hendes faktiske privat-, arbejds- eller familieliv, heller ikke selv om hun herved også mister sit unionsborgerskab.

Selv om A ved en frakendelse af dansk indfødsret på ny vil blive statsløs, vil dette efter en samlet proportionalitetsvurdering ikke være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Det kan ikke føre til, at frakendelse skal undlades, at A efter de nugældende betingelser må forventes at være udelukket fra på ny at kunne opnå dansk indfødsret, idet dette beror på lovgivers fremtidige bestemmelse.

Det samme gælder, selv om der nu er gået flere år siden, forholdet blev begået. Dette skyldes bl.a. As fortsatte fortielse af sin kriminalitet, og idet hun i denne periode har haft uretmæssig adgang til fordelene ved at have dansk indfødsret.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

A kom i 1999 som 20-årig til Danmark fra Libanon som statsløs palæstinenser. I september 2013 ansøgte hun om dansk indfødsret (statsborgerskab). I ansøgningsskemaet erklærede hun, at hun ikke havde begået kriminelle forhold.

Den 22. april 2015 skrev Justitsministeriet til A, at ministeriet havde færdigbehandlet hendes ansøgning, og at ministeriet påtænkte at optage hende på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i oktober 2015. A blev optaget på lovforslaget om indfødsrets meddelelse, der blev fremsat den 29. oktober 2015 og vedtaget den 17. december 2015. Hun erhvervede derved dansk indfødsret med virkning fra den 28. december 2015.

Den 5. april 2016 blev A anmeldt til politiet for i forening med sin ægtefælle at have begået vold mod deres fælles børn.

A blev ved Retten i Odenses dom af 28. juni 2017 dømt for i en periode fra ca. 2004 til 2016 løbende at have udøvet grov vold og medvirket til udøvelse heraf mod sin ældste datter, der er født i... A blev straffet med fængsel i 6 måneder, hvoraf 4 måneder blev gjort betinget. Hun ankede ikke dommen.

Sagen angår, om der er grundlag for at frakende A dansk indfødsret bl.a. som følge af, at hun i ansøgningen om dansk indfødsret erklærede, at hun ikke havde begået kriminelle forhold.

Reglerne om frakendelse af dansk indfødsret som følge af svig

Efter indfødsretslovens § 8 A, stk. 1, skal den, som i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger, ved dom frakendes indfødsretten, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen. Frakendelse skal dog ikke ske, hvis det vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Den nugældende indfødsretslovs § 8 A, der blev indført ved lov nr. 453 af 20. april 2022, finder efter ændringsloven anvendelse, selv om det svigagtige forhold har fundet sted før lovens ikrafttræden, jf. herved senest Højesterets dom af 4. juni 2026 (UfR 2026.3934).

Som anført i højesteretsdommen fremgår det af forarbejderne til indfødsretslovens § 8 A (Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 33, afsnit 3.1.6, s. 656), at der som hovedregel skal ske frakendelse af indfødsret, når betingelserne i bestemmelsen er opfyldt. Det følger samtidig af forarbejderne, at domstolene efter en proportionalitetsvurdering kan fravige hovedreglen, og at der i den forbindelse navnlig bør lægges vægt på en afvejning af på den ene side forholdets grovhed og på den anden side, hvor indgribende betydning en frakendelse vil have for den pågældende. Efter forarbejderne bør herved generelt holdes for øje, at frakendelse af dansk indfødsret ikke automatisk medfører, at den pågældende skal forlade landet. Frakendelse af dansk indfødsret anses efter forarbejderne for mere indgribende, hvis den pågældende herved bliver statsløs, og det indgår også i proportionalitetsvurderingen, hvor lang tid der er forløbet efter erhvervelsen af dansk indfødsret.

Af forarbejderne til lovændringen i 2022 (Folketingstidende 2021-22, tillæg A, lovforslag nr. L 127, afsnit 2.1.2, s. 18) fremgår bl.a., at det i sager om frakendelse af statsborgerskab ved dom vil være obligatorisk at frakende statsborgerskabet, hvis vedkommende i forbindelse med sin erhvervelse af dansk statsborgerskab har udvist svigagtigt forhold, og det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Det er i forarbejderne forudsat, at domstolene i hver enkelt sag foretager en konkret og individuel vurdering af frakendelsens betydning for den pågældende sammenholdt med handlemådens grovhed, og at der foretages en afvejning af de samme momenter og hensyn, der forud for lovændringen indgik i proportionalitetsvurderingen ved domstolene i forbindelse med frakendelse efter § 8 A.

Som anført i Højesterets dom af 3. oktober 2025 (UfR 2026.296) følger det af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis på statsborgerskabsområdet, at vurderingen af, om et afslag på statsborgerskab krænker den pågældendes rettigheder efter artikel 8, falder i to led, jf. herved tillige præmis 51-53 i Menneskerettighedsdomstolens dom af 13. juli 2023 i sagen Emin Huseynov mod Aserbajdsjan (sag nr. 1/16). Der skal således først foretages en vurdering af, om et afslag på statsborgerskab udgør et indgreb i den pågældendes privatliv. Vurderingen heraf beror på, om den pågældende har godtgjort, at afslaget har medført konkrete konsekvenser af tilstrækkelig alvorlighed. Der kan ikke lægges vægt på hypotetiske konsekvenser. Hvis der foreligger et indgreb i den pågældendes privatliv, skal der foretages en vurdering af, om et afslag på statsborgerskab kan karakteriseres som vilkårligt. Herved skal det indgå navnlig, om afslaget er i overensstemmelse med loven (krav om hjemmel), om afslaget er ledsaget af de nødvendige processuelle garantier, herunder om der er adgang til domstolsprøvelse, og om myndighederne har behandlet sagen med den nødvendige grundighed og hurtighed. Det anførte gælder også, når der er tale om frakendelse af statsborgerskab.

Efter EU-retten er det de enkelte medlemsstater, som fastsætter betingelserne for at erhverve og fortabe indfødsret. De nationale regler herom skal imidlertid overholde EU-retten, herunder artikel 20 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), hvorefter enhver person, der er statsborger i en medlemsstat, har status som unionsborger. Det følger af EU-Domstolens praksis, at medlemsstaterne ved udøvelsen af deres kompetence vedrørende statsborgerskab skal overholde proportionalitetsprincippet for så vidt angår virkningerne for den berørte person og dennes familiemedlemmer ved fratagelse af indfødsretten og unionsborgerskabet samt forholdet mellem konsekvenserne heraf og årsagen til fratagelsen, jf. Dom-

stolens dom af 12. marts 2019 i sag C-221/17 (Tjebbes) og Domstolens dom af 18. januar 2022 i sag C-118/20 (Wiener Landesregierung).

Den konkrete sag

Det er som anført en betingelse for frakendelse af indfødsret efter indfødsretslovens § 8 A, at der er udvist svigagtigt forhold i forbindelse med erhvervelsen. Er der udvist svigagtigt forhold, og har dette forhold været bestemmende for erhvervelsen, skal indfødsretten frakendes den pågældende, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Landsretten har lagt til grund, at A på ansøgningstidspunktet og på tidspunktet for vedtagelsen af lovforslaget om tildeling af dansk indfødsret vidste eller måtte formode, at de forhold, som hun senere blev dømt for ved Retten i Odenses dom af 28. juni 2017, udgjorde kriminelle forhold. Landsretten fandt, at hun derved havde udvist et svigagtigt forhold ved forsætligt at afgive urigtige oplysninger.

Højesteret finder ikke grundlag for at tilsidesætte landsrettens vurdering. Betingelserne for at frakende A indfødsretten er herefter som udgangspunkt opfyldt.

Højesteret finder, at den proportionalitetsafvejning, der ifølge forarbejderne til lovændringen i 2022 skal foretages, fører til, at frakendelse af indfødsretten ikke vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Højesteret har herved lagt vægt på karakteren af den begåede kriminalitet og graden af den svig, der må bebrejdes A. Der er som nævnt tale om bl.a., at hun – da hun erklærede ikke at have begået kriminelle forhold – igennem en periode på ca. 8 år løbende havde udøvet grov vold og medvirket til udøvelse heraf mod sin datter. Den udviste svig må derfor karakteriseres som værende af en betydelig grovhed.

Hvad angår betydningen af en frakendelse, lægger Højesteret vægt på, at A kom til Danmark som voksen, at hun kun forstår og taler dansk i meget begrænset omfang, at hun ikke har taget nogen uddannelse her i landet, og at hun har været uden tilknytning til arbejdsmarkedet. En frakendelse af dansk indfødsret må derfor antages kun at medføre en mindre negativ påvirkning af hendes opfattelse af egen identitet.

Højesteret har desuden lagt vægt på, at A efter det oplyste har mulighed for at generhverve sin opholdstilladelse i Danmark. Hun vil derfor kunne opretholde sin tilværelse i Danmark, og frakendelse af indfødsretten vil ikke have betydning for hendes privat- og familieliv her i landet.

Det kan under de foreliggende omstændigheder ikke føre til et andet resultat, at en frakendelse vil føre til, at A bliver statsløs, og at der er forløbet mere end 10 år, siden hun blev meddelt dansk indfødsret. Højesteret har herved lagt vægt på, at hun som nævnt har udvist svig af en betydelig grovhed, og at hun var statsløs inden erhvervelsen af dansk indfødsret.

På den anførte baggrund tiltræder Højesteret, at A frakendes dansk indfødsret.

Højesteret stadfæster herefter dommen.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.